

Terres de dinosaures. Els dinosaures de Morella

— José Miguel Gasulla Asensio. Director del Museu Temps de Dinosaurios —

El 23 de desembre passat es va inaugurar l'exposició Terres de Dinosaurios a l'Església Vella. Amb aquesta exposició conclou el Segon Any Cultural amb activitats programades a l'interior d'este edifici emblemàtic covarxí, que continua esperant una última fase de restauració i adamentament del seu interior per tal que pugua recollir de forma contínua un museu i sala expositiva.

Terres de Dinosaurios ha estat oberta al públic els dies 23, 24, 25, 26, 30 i 31 de desembre. Tot el seu material forma part del museu paleontològic de Morella. José Luís Gasulla, director del Museu de Morella i presentador d'esta exposició a les Coves, en explica més detalladament tot el que fa referència a ella.

Durant aquests Nadals, dos tipus de patrimoni diferents s'han ajuntat a les Coves per defensar-se conjuntament. Per una banda, el patrimoni històric que representa l'Església Vella com a monument que reclama una restauració i per altra banda, el patrimoni paleontològic que representa l'exposició "Terres de Dinosaurios" i que reclama major atenció. Tots dos patixen la manca d'interés de les administracions públiques. Ja és hora que facen alguna cosa!

El Museu Temps de Dinosaurios de Morella de l'Ajuntament de la citada ciutat, amb la col·laboració de la Fundació Caixa Castelló-Bancaixa i Argiles Villagrasa S.A., està realitzant una exposició itinerant que, baix el títol de "Terres de Dinosaurios", es troba recorrent diferents poblacions, no sols de la nostra província, sinó a més d'altres indrets més llunyans com Lisboa o Tomar, a Portugal.

La idea de fer aquesta exposició va brollar des d'un projecte transnacional del programa de desenvolupament rural

europèu, Leader II de l'oficina Ports-Maestrat, juntament amb l'oficina ADIRN de Portugal. El projecte "Terres de Dinosaurios" planteja diverses iniciatives encaminades a potenciar el patrimoni paleontològic tan important d'aquestes dues zones. Una d'aquestes iniciatives va ser la realització d'una exposició de part dels materials fòssils de dinosaures que pertanyen al Museu Temps de Dinosaurios de Morella i que es va portar a Lisboa i Tomar al mes de juny de 2000. Després, aprofitant la idea de l'exposició, es va decidir portar-la a diverses poblacions de la nostra província. A novembre va estar a la ciutat d'Onda, a finals de desembre ha estat a les Coves de Vinromà i a principis de l'any 2001 anirà a Almassora i més tard, després de passar pel Museu Nacional de Ciències Naturals de Madrid, a La Vall d'Uixó.

Per tant, les Coves de Vinromà té l'oportunitat de gaudir, amb aquesta exposició, d'una col·lecció de restes fòssils de dinosaures considerada dins de

les més importants, no sols d'Espanya, sinó de tota Europa. L'objectiu de l'exposició és mostrar aquestes impressionants evidències fòssils d'un moment de la història de la Terra, molt lluny en el temps, on els dinosaures eren els amos i senyors d'aquesta, i on els avantpassats de l'home no eren més que uns petits mamífers atemorits i molt poc diversificats.

Les evidències fòssils, tant directes com indirectes, de la presència de dinosaures a la comarca dels Ports es troben ben representades als jaciments de Morella. Per una banda, les proves indirectes, és a dir, aquelles que fan referència a l'activitat vital, apareixen al jaciment de Vallivana, descobert per un xiquet a l'any 1997, on hi ha petjades, tècnicament icnites, de dinosaures carnívors. Per altra banda, les proves directes, és a dir les restes dels cossos dels animals, apareixen en molts de jaciments, en quasi tots els afloraments d'un estrat geològic conegut com la formació argiles de Morella o Capes Roges de

